

Előszó a Dohnányi-tanulmányok első kötetéhez

Régi-új tanulmánykötet-sorozatot tart kezében az olvasó. Az MTA Zenetudományi Intézetében 2002-ben létrehozott Dohnányi Archívum legjelentősebb eredménye az Archívum megszűnéséig (2009) közreadott, Kiszely-Papp Deborah, Gombos László, Berlász Melinda és Sz. Farkas Márta úttörő munkája nyomán létrejött *Dohnányi Évkönyv* volt. Az öt kötet (2002, 2003, 2004, 2005, 2006–2007) – és a bennük megjelent nagyszámú elemző tanulmány, forrásközlés, a hagyaték különféle gyűjteményekben őrzött dokumentumainak szisztematikus ismertetése, továbbá könyv- és hanglemmez-recenziók sokasága – meghatározó mértékben járult hozzá ahhoz, hogy a Dohnányi-kutatás, legalábbis Magyarországon, történetének új szakaszába léphessen. A tíz éve kényszerűen lezárult kiadványsorozat elévülhetetlen érdeme: mára magától értődővé vált, hogy a Dohnányi-kutatás is a magyar zenetudományosság megkerülhetetlen része, s hogy a zeneszerző–zongoraművész–karmester a magyar zenetörténet-írásban, s ennek nyomán magában a magyar zenetörténetben is végre a helyére került.

A Dohnányi-kutatás váratlan fellendülését megállította a Dohnányi Archívum pénzügyi okokra visszavezethető megszűnése. 2012-ben a Magyar Tudományos Akadémia Lendület programja keretében megalakult 20–21. Századi Magyar Zenei Archívum és Kutatócsoport létrejötté biztosította pár év szünet után a kutatás folytatását, valamint a Dohnányi Archívum gazdátlanná vált dokumentumegységeinek őrzését-ápolását. Mi több, 2014 és 2015 folyamán jelentős mértékben sikerült bővíteni is a Dohnányi-gyűjteményt a zeneszerző mostohaunokája, Dr. Seán Ernst McGlynn adománya, illetve a tőle megvásárolt nagyszámú dokumentum révén. Jelenleg a kutatócsoport őrzi a komponista amerikai hagyatékának emlékeit, kéziratokat, leveleket, fényképeket, tárgyakat, koncertműsorokat, kritikákat és a harmadik feleség, Zachár Ilona hagyatékának tetemes részét.

A jelentős mértékben gazdagodott Dohnányi-gyűjtemény, illetve a Zenetudományi Intézetben folyó szerteágazó kutatás és a fiatal kutató-generációk bevonásának lehetősége bátorította a 20–21. Századi Magyar Zenei Archívum és Kutatócsoport Dohnányi-szakértőjét, a Dohnányi-gyűjtemény kurátorát, Kusz Veronikát arra, hogy útjára indítsa a korábbi Év-

könyvek kistestvérét, a most először megjelenő *Dohnányi-tanulmányok* első kötetét, s előkészítse a 2017-ben a Dohnányi-évfordulóra megjelentetni tervezett második kötetet. A kiadványok több tekintetben is az Évkönyvek kitaposta úton járnak, amennyiben folytatódik bennük a forrásközreadások sorozata, az analitikus megközelítésű írások közlése, és az utóbbi időszak legjelentősebb Dohnányi-publikációit és egyéb eseményeit is igyekszünk recenziók formájában nyomon követni. Újdonság ugyanakkor, hogy a kiadványokat nemzetközivé kívánjuk tenni, azaz terveink szerint – ha lehetőség adódik rá – angol nyelvű publikációkat is közlünk. Továbbá a kötetek egy része, így jelen kötet is – az *open access* elvének figyelembe vételével – az interneten lesz elérhető. Mind a külföldi kutatók bevonásával, mind pedig a korszerű könyvkiadási technikák felé fordulással az az elsődleges célunk, hogy a Dohnányi-életmű tanulmányozása a magyar zene-tudományi kutatás élvonalába kerülhessen, hogy egyenrangú párja legyen a Bartók- és Kodály-kutatásnak.

Jelen kötet, a *Dohnányi-tanulmányok 2015*, műelemzéseket, életrajzi rész-kérdések bemutatását, a kompozíciós források vizsgálatára fókuszáló tanulmányt és két recenziót tartalmaz – öt szerző hat munkáját. Tükrözi azt a sokszínűséget, amely mára az egykor mostohagyerekként kezelt Dohnányi-kutatást jellemzi. A kiadvány nyelvi, formai és szakmai ellenőrzéséért a kötet szerkesztőinek, Kusz Veronikának és Ránki Andrásnak tartozunk köszönettel. Bízunk benne, hogy a *Dohnányi-tanulmányok* sorozata szerencsés csillagzat alatt született, és a magyar muzikológia egyik hosszú távú, nemcsak a Dohnányi-, de általában véve a 20. századi magyar zene-történeti kutatásokat is ösztönző, életerős projektjévé válhat.

Budapest, 2016. június 19.

Dalos Anna